

ПРЕС-РЕЛІЗ
до засідання «круглого столу»
«БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ В УМОВАХ
РИЗИКІВ СПОВІЛЬНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ»

20 червня 2012 р.

В умовах суттєвого послаблення стимулюючого впливу зовнішніх чинників на економічну динаміку України виникає нагальна потреба активного пошуку внутрішніх важелів забезпечення стійкого економічного розвитку і зростання добробуту громадян. В такій ситуації особливо зростає значення бюджетних інструментів, оскільки саме вони є потенційно найдієвішими та найефективнішими для вирішення основних завдань соціально-економічного розвитку в економіці зі слабкими та недостатньо сформованими ринковими інститутами.

Через актуалізацію комплексу нових викликів та загроз, які обумовлені погіршенням економічної кон'юнктури і гальмуванням темпів зростання економіки, вимоги до ефективності бюджетної політики посилюються. З одного боку, бюджетні інструменти мають сприяти позитивній динаміці зростання економіки та соціальних стандартів, з іншого – існує ризик, що бюджетна система знову опиниться під тиском негативних чинників, які загрожують відновленням тенденції до поглиблення дефіциту бюджету та комплексу похідних макроекономічних проблем.

Нові виклики формують запит на розробку ефективної та науково-обґрунтованої стратегії бюджетної політики. Вона має включати не лише перегляд пріоритетів і орієнтирів видаткової політики в умовах невизначеності щодо економічних перспектив, але й передбачати збереження високої динаміки реформ бюджетної системи з метою підвищення дієвості та ефективності бюджетних механізмів. Сповільнення економічної динаміки обмежуватиме фінансові ресурси уряду, а тому завдання підвищення ефективності їх використання набуває пріоритетного значення.

В цьому контексті актуальним завданням стає вироблення і обґрунтування основних напрямів бюджетної політики на 2013 р., які включають не лише принципи й стратегічні завдання бюджетної політики, але й комплекс конкретних заходів, що дозволять державі ефективно реагувати на нові виклики, які постають перед Україною.

Завдяки жорсткій бюджетно-податковій політиці Україна увійшла в 2012 р. без суттєвих загроз для стабільності державних фінансів. Це дозволило продовжити політику фіскальної та бюджетної підтримки економіки при збереженні курсу на подолання дисбалансів державного бюджету і зниження рівня державного боргу. На 2012 р. основними завданнями бюджетно-податкової політики є оздоровлення системи державних фінансів та стимулювання економічної активності.

В умовах наростання ризиків погіршення економічної ситуації у світі, що знизить потужність зовнішніх чинників економічного зростання України, бюджетна політика в середньостроковій перспективі має стати інструментом реалізації внутрішнього потенціалу зростання. Реформування бюджетної системи має бути продовжено відповідно до Програми економічних реформ на 2010-2014 рр. та включати як імплементацію нових рішень, так і роботу щодо коригування рішень, ухвалених під час реалізації першого етапу реформ. Основними завданнями, реалізація яких має стати пріоритетом в 2013 р., є:

- ✓ підвищення ефективності державних видатків;
- ✓ підвищення ефективності та продуктивності державних інвестицій;
- ✓ запровадження механізмів стримування необґрунтованого підвищення видатків соціального спрямування;
- ✓ розширення фінансової бази місцевих органів влади;
- ✓ запровадження системи збалансованих автономних фондів сектору державних фінансів;
- ✓ формування інституційної платформи для реалізації боргової політики;
- ✓ підвищення ефективності боргової політики.

продовження див. на звороті

За сприятливої економічної ситуації, відсутності форс-мажорних обставин і виконання (перевиконання) дохідної частини бюджету, в 2013 р. бюджет отримує суттєві фінансові ресурси, які можуть стати вагомим чинником стимулювання економічної активності та підвищення рівня соціального захисту населення. Разом з тим, 2013 р. є останнім перед радикальним зниженням ставок податків, тому додатковий фінансовий ресурс необхідно використати таким чином, щоб отримати максимальний економічний ефект і вирішити найбільш нагальні та важливі завдання. З 2014 р. фінансові можливості уряду в цьому напрямі будуть обмежені.

Отримані додаткові фінансові ресурси в 2013 р. в обґрунтованій пропорції мають бути спрямовані на зменшення дефіциту бюджету і боргового навантаження на економіку, збереження високого рівня інвестиційних видатків зведеного бюджету, підвищення соціальних стандартів і збільшення видатків на соціальні проекти, інвестиції в проведення реформ.

В умовах погіршення зовнішніх чинників економічного зростання в 2013 р. основним пріоритетом податкової політики має стати формування сприятливого фіскального простору для активізації інвестицій. В цьому контексті необхідно розглянути доцільність додаткових податкових стимулів поживлення інвестиційної діяльності, якими можуть бути стимулююча модель податку на прибуток, спеціальні правові режими економічної діяльності, розширення права на застосування методу прискореної амортизації, впровадження комплексу податкових стимулів.

Враховуючи наявність значних ризиків сповільнення економічної динаміки, які можуть перейти в активну фазу, при формуванні стратегії бюджетно-податкової політики на 2013 р. слід розробити превентивний пакет заходів, впровадження яких дозволить стримати розростання дисбалансів в системі державних фінансів України. Окрім раціоналізації видатків, бюджет має містити низку фіскальних заходів, що забезпечать у випадку необхідності додаткове зростання бюджетних доходів без посилення фіскального навантаження на доходи незаможних верств населення і діяльність технологічних галузей економіки.

Зростання доходів бюджету без створення значних перешкод для економічного розвитку і продукування негативних соціальних імпульсів можна отримати за рахунок таких заходів: посилення фіскального навантаження на господарську діяльність, пов'язану з експлуатацією природних ресурсів; розширення переліку корисних копалин, за видобування та реалізацію яких справляється рента; поглиблення прогресії податку на доходи фізичних осіб; відмова від зниження ставки ПДВ з 20 до 17 %; запровадження підвищеної ставки ПДВ в розмірі 23 % на товари розкоші; розширення групи підакцизних товарів; підвищення ставок податку на нерухомість; посилення боротьби з мінімізацією оподаткування та ухилянням від сплати податків; підвищення ефективності процедур державних закупівель.

Подальші реформи мають бути логічним продовженням попередніх трансформацій і спрямовуватися на такі стратегічні цілі:

- ✓ збільшення обсягу надходжень від власних джерел місцевих бюджетів;
- ✓ зменшення фінансової залежності місцевих бюджетів від державного бюджету;
- ✓ підвищення ефективності видатків місцевих бюджетів;
- ✓ інституціоналізацію державних видатків розвитку (створення Державного фонду регіонального розвитку та Державного банку реконструкції та розвитку).